

Omen & Nomen

„A Spions múltat gyárt, nem pedig jövőt. Intenzitása szétrobbantja a materializációt. Akcióban él, s az akció nem reprodukálható és nem sokszorosítható. A múzeum, melyben helyet kap: látomás. (A dokumentációja is az.) Az akció testi és nem szellemi produktum, nem maradandó tehát, csupán élő.”¹

Anton Ello: *Spions Rock'n'Roll*

A SPIONS második koncertjére 1978. március 8-án került sor a Magyar Tudományos Akadémia Tömegkommunikációs Kutatóközpontja belvárosi klubjában. Bizonyára az Egyetemi Színpadon megrendezett első, botrányban végződő koncertről terjedő pletykák – például az, hogy fasiszták, illetve terroristákkal szimpatizáló (szélsőbaloldali) anarchisták vagyunk – is hozzájárultak ahhoz, hogy a terem zsúfolásig megtelt, főleg a SPIONS gyűlölőivel. Az emberek többsége azért jött el, hogy közelről láthassa a punkzenekar képében megtestesült Antikrisztust/Sátánt. A punk műfaja önmagában is gyűlöletet váltott ki a több mint tíz éves késéssel elhippésedett magyar értelmiségiekben. A koszos, szandálos, szakadt, mocskos farmerba öltözött, népi hímzéses tarisznyával a vállukon közlekedő, hosszúhajú, szakállas fiatal emberek és ugyancsak izzadságtól bűzlő, hosszúszoknyás, mosdatlan, ápolatlan, zsíros hajú és arcbőrű barátnők nem tudták elviselni a SPIONS ápoltságát és angol *mod* eleganciáját.

A „véleményformáló”, mindenkinél mindent mindig jobban tudó, a rockzenét megvetően a szórakoztatásiipari termékek közé kategorizáló értelmiségiek közül alig néhányan tudtak abban az időben angolul vagy más nyugati nyelven. Csak a cenzúrán átment, gyakran meghamisított idézetekből informálódtak, a nyugati médiában megjelent, az aktuális eseményekről tudósító híradásokból. Nyelvi gettóba zárva a külvilág változásairól gyakorlatilag semmit sem tudtak. A tudatlan-

1 SZNOB Internacional 82. 02. 8. (ARTPOOL gyűjtemény)

A SPIONS az MTA Tömegkommunikációs Kutatóközpont klubjában, 1978. március 8. Zátonyi „Nyuszi” Tibor és Anton Ello, © Fotó: Vető János, Zátonyi / Artpool Gyűjtemény

ság arrogáns gögőt és agresszióba torkolló, nem tudatosult félelmeket szült, az ismeretlentől való rettegés pedig minden új jelenség gyűlöletét eredményezte.

A múltba révedő, kultúrájában önmegtermékenyítő közeg gyűlöletét fokozta, hogy a SPIONS nem operett dalokat énekelt, ahogy Magyarországon mindmáig még a legelvadultabb külsejű, lehangosabban dübörgő *heavy metal* formációk is teszik.² Az édeskésen giccses világlátás nem csak a Kádár-rendszer öröksége, sokkal inkább a néplélekbe mély gyökereket eresztett dzsentrí hagyományokból következik. Együttesünk nem a tunya ellazulást, a kötelező szeretetet, a mindent megbocsátást, nem a „minden mindegy”, az „ahogy esik, úgy puffan” léha nihilizmusát propagálta, s üzenetét nem rejtette ezerféleképpen értelmezhető, ködös, népieskedő szómágiába.

A kizárólag intellektüelekből összeverődött közönségünk azt sem tudta elviselni, hogy az általános szétesettségben, céltalan sodródásban pár ember a saját kezébe akarta venni a sorsát, s ennek érdekében élettervet készített, és keményen, szisztematikusan dolgozni kezdett annak megvalósításán. Zavarta őket, hogy egy, a hatalom és a kulturális klikkek által sikerrel marginalizált értelmiségi, a SPIONS frontembere morfondírozás, szépelgés, elmerengés, elméletek gyártása helyett otthagya íróasztalát, elefántcsonttornyát, és a rockszínpadra ugorva valódi életkalandot vállalt, ténylegesen dimenziót, életformát váltott.

Bosszantotta őket a SPIONS radikális nemzetkefelettsége, az árulás etikai kötelességé emelése is, s az, hogy míg ők nem tudtak, mi *szerettünk játszani*. Eljöttek, hogy önmaguk iránti látens gyűlöletüket ránk vetítsék, így jutva valamiféle nyomorúságos katarzishoz. Az őket szögesdrótkerítések és aknazárak között tenyésztő diktatúra hatalmasságait nem merték, hallgatólagos támogatókként, bárgyún kacsintgató cinkosokként nem is tudták gyűlölni, míg egy senki által sem támogatott zenekart nyíltan gyűlölni nem volt kockázatos.

Radikális különbözőségünk és lefasisztázottságunk együttes hatásának tudható be, hogy sem akkor, sem azóta nem volt olyan általánosan és szenvedélyesen gyűlölt zenekar Magyarországon, mint a SPIONS. Az értelmiségiek rockerekké válásukat élték meg személyes inzultusként, a rockerek értelmiséginek tartottak bennünket. A punk életérés legfontosabb üzenete, a punk magatartás fő mozgató ereje persze a gyűlölet, ez külön-

2 A SPIONS emigrációja után alakult, a punkkal ledéren kacérkodó, úgynevezett „alternatív” együttesek – tisztelet a ritka kivételnek – sem keményebbek, csak sok esetben igyekeznek Hajmási Pétert és az „el nem csókolt csókokat” pszeudó-dadaista hablattyal álcázni.

böztette meg a szeretet hatalmába habarodott hippiktől. Míg a nyugati punk zenekarokat imádta az általuk gyűlölt közönségük – szeretetüket hőseik leköpdősésével nyilvánították ki –, a SPIONS esetében a gyűlölet kölcsönös volt. Ezért kijelenthető, hogy a punk eszméje a mi vállalkozásunkban öltött legtökéletesebben testet.

„Magad vagy, ha bolond vagy
Bolond vagy, ha magad vagy
Bolondok közt magad vagy
Magadnak is bolond vagy
Hülye bolond! Bolond hülye!
Bolond bolond! HÜLYE! HÜLYE!
Leszűzve acél ágyon Antonin
Artaud rock and rollt táncol!”³

Pére Lachaise: *Antoine's Rock*

A SPIONS második koncertjén, Pére Lachaise kódnéven, előzenekarként léptem fel. A híres párizsi temető nevét felvéve letartóztatott művészeket kínzó francia titkosrendőrt alakítottam. Akkori punk-minimalista mentalitásomra jellemző, hogy David Bowie *Station to Station*⁴ című számának nyitó riffjét elcsenve, szovjet gyártmányú elektronikus játékgongorából épített szintetizátoromat⁵ és a beleszerelt metronómszerű kattogót használva egyetlen, háromakkordos zenei alapot komponáltam, amelyet Pierre Violence és Zátanyi „Nyuszi” Tibor gitárkíséretével gyakoroltam be. A zenei alapra négy szöveget írtam, így egyetlen kompozíciós erőfeszítéssel négy, markánsan különböző dal született.

Doktor Louis-Ferdinand Céline; Samuel Beckett; Henry Miller és Antoine's Rock voltak a számok címei és hősei. Céline, a németekkel kollaboráló francia író, aki ugyanakkor orvosként sebesült partizánokat gyógyított titokban. Az ír Samuel Beckett, aki azért írta műveinek többségét franciául, mert úgy gondolta, hogy túl jól ismeri angol anyanyelvét ahhoz, hogy a tudatosság érdekében kellően el tudjon tőle távolodni. Henry Miller, a szexuális tabukat bátran megsértő, hazájában betiltott amerikai író. Az elrökösödött végbélnyílását a színpadról mutogató A francia Antoine (Antonin) Artaud, a Kegyetlen Színház szellemi atyja, az élő színház feltámasztása iránti igény első megfogalmazója. Az őket kínzó titkosrendőr figuráját Céline honfitársait jellemző sorai alapján formáltam meg. Jellemzőként a magyar titkosrendőrök által gyakran viselt bőrzakót, barnásszürke szövetnadrágot és fehér inget szürke nylon nyakkendővel használtam.

A show fontos részét képezte a háttérvetítés. Az írásvetítő forró képernyőjére minden szám előtt élő svábbogarat helyeztem, amelyet gombostűvel keresztűszűrtam. A bogarakat feleségem, Orsós Györgyi gyűjtötte befőttesüvegbe, ismerősünk, a korábban nagyvadak gondozójaként dolgozó Szemadám György képzőművész segítségével, a budapesti Állatkert oroszlánkertecében. A gombostűre tűzve körbe-körbe pörgő svábbogarak alá a dalokban sorra kerülő művészek neveit írtam vörös színű rúzzsal. Az írásvetítő óriásira nagyítva dobta a haldokló bogarak képét és a nekik adott neveket a színpad hátsó falára. Egy ponton egy svábbogárbarát fiatalember ugrott elő a közönségből és elkobozta a rovarokat tartalmazó befőttesüveget. Leállítottam a zenét és közöltem, hogy addig nem folytatom a show-t, amíg vissza nem kapom a szereplőimet. Rövid gondolkodás után a fiatalember visszaadta a befőttesüveget. Nyilván mérlegelte, hogy a bogarak élete vagy a szórakozás fontosabb neki, és az utóbbit választotta.

A műsor második részében a SPIONS koncertje következett. Az együttes tagjai SPIONS feliratú karszalagot⁶ viseltek. Az első szám után a zenekar abbahagyta a játékot. A frontember felszólította a közönséget: „Budapest népe, adakozzatok kémeiteknek!” Közölte, hogy senki sem hagyhatja el e termet és a SPIONS addig nem folytatja a koncertet, amíg nem gyűlik össze elég pénz. Kollaboránsaink

3 SZNOB Internacional 82. 02. 8. (ARTPOOL gyűjtemény)

4 David Bowie: *Station to Station* (LP, RCA, 1976)

5 L. Najmányi László: *SPIONS (Tizenhetedik rész)*, Balkon, 2011/7

6 L. SPIONS (Tizenkilencedik rész), Balkon 2011/10

A SPIONS az MTA Tömegkommunikációs Kutatóközpont klubjában, 1978. március 8. Pierre Violence (részben takarva), Anton Ello és Zátanyi „Nyuszi” Tibor
© Fotó: Vető János, Zátanyi / Artpool Gyűjtemény

bezárták az ajtókat, majd két lány körbejárt a SPIONS feliratú, hordozható templomi perseylyekre emlékeztető, rudakra erősített bársonyzacskókkal. Több mint 20 ezer forint és nem kevés dollárbankjegy gyűlt össze, óriási összeg abban az időben. A több száz fős közönség néhány tagja később azt mondta, hogy azért adakoztak, mert féltek a színpadon álló, háromtagú zenekartól.

Mivel előzetesen minden igényünket egyeztettem a klub igen segítőkész és szokatlanul kompetens technikai felelősével, az erősítés ezúttal megfelelően működött, a koncert hibátlanul lement. A két gitáros tökéletes összhangban játszott, bár éreztem a basszus és a dob hiányát. A frontember megkérdőjelezhetetlen autoritással uralta a közönséget. A SPIONS mint világszínvonalú rock-különítmény víziója fél órára materializálódott, először és utoljára a Varsói Paktumban.

„...a Ganz-MÁVAG Művelődési Központ biztosított kezdetben munkalehetőséget két sokoldalú művésznek, Molnár Gergelynek és Najmányi Lászlónak, akik aztán egész sereg 'home-made videó', installációt, videóval kombinált vetítést és előadást hoztak létre. Munkáik sajátos keverékei voltak a body artnak, performance-nak,

burleszk- és a horror-filmnek; olyan szalagjaik, mint például a *David Bowie Budapesten*, egyszerre előlegezték meg a punkhullámot és a new wave-et, s lettek a videóklip műfajának előzményeivé.⁷

Beke László: *A magyar videóművészet történetének vázlata*

1978 tavaszán, a SPIONS első és második koncertje között állandó rendőri kíséretet kaptam, egy nyomozói tanulókból álló osztály és testes oktatóik formájában, akik egymást váltva állomásoztak zuglói lakásom előtt, a beszélő nevű Gyarmat utca túloldalán. Missziójukból nem csináltak titkot. Ha megláttak a kapu felé közeledni a hosszú kocsibejárón, füttyszóval figyelmeztették egymást. Amikor kiléptem a kapun, vidáman kurjongatni kezdtek: „Sétálgatunk? Már nem sokáig!”, vagy még célzatosabban: „Ma eltörjük a lábad!” Ha rozzant Zsigulimon indultam valahová, ügyeltek arra, hogy észrevegyem, követnek. Általában több, civilnek álcázott autón szegődtek a nyomomba. Az egyik néha mellettem haladt, a párhuzamos sávban, utasai kikiabáltak a lehúzott ablakokon, mutogattak, az öklüket rázták. Egy ízben, az Árpád hídon megpróbálták beleszorítani a Dunába. A mellettem haladó autó egyre közelebb jött, a másik megelőzött és a hídra érve hirtelen lefékezett előttem. A kocsimat szorosan követő harmadik autó miatt lassítani sem tudtam. Hogy kikerüljem az ütközést, kénytelen voltam felhajtani a járdára. Szerencsére a járdaszegély magas volt, a kocsim alja fennakadt rajta, így nem szakítottam át a korlátot. Amikor kísérőim látták, hogy fennakadtam, gázt adtak és elrobogtak. A nem titkolt rendőrségi megfigyelés az enyémnél jóval durvább élménysorozatot jelentett a SPIONS frontemberének, például megverték a Keleti pályaudvar előtt, az érdeklődő lakosság gyűrűjében. Többször megtámadták a Dohány utcai (Tobacco Road) lakása közelében is. Rendszeresen kaptunk névtelenül fenyegető, késő éjszakai telefonhívásokat.

Mindebből nyilvánvalóvá vált számunkra, hogy el akarnak bennünket kergetni az országból. A diktatúra abban az időben már végzetesen eladósodott a külföldi bankok felé, és a kispolgári jólétet biztosító „gulyáskommunizmus” fenntartása érdekében folyamatosan újabb kölcsönökre volt szükségük. Nem akartak negatív nyugati sajtóreakciókat, ezért a kellemetlennek tartott figurákat már nem bőrtö-nözték be, nem rendeztek ellenük koncepciós pereket, mint korábban, hanem változatos eszközökkel megpróbálták őket eltávolítani az országból. Voltak, akiknek engedélyezték, hogy nyugati ösztöndíjakat fogadjanak el. Másokat megfenyegettek, vagy/és ellehetetlenítették az egzisztenciális helyzetét. A SPIONS frontembere nem kapott többé nyelvtanítási megbízásokat. Az én díszlettervezési felkéréseim is hirtelen megfogyatkoztak. Már csak a szolnoki színházban tudtam dolgozni. Az ott kapott fizetés nem fedezte a megélhetési költségeinket. Munka-nélküli feleségem szándalokat gyártott, ezek eladása segített bennünket az egyik napról a másikra történő túlélésben.

„A Spions az esztéticizmus amorális etikáját hirdeti; túllép a képzőművészet eddigi korlátain. Koncertje olyan performance, amely nem a régi, hanem az új értékek megsemmisítésére tör. Önmaga megsemmisítésére. Mint a performance, ennyiben hagyományos.”⁸

Anton Ello: *Spions Rock'n'Roll*

Az MTA Tömegkommunikációs Kutatóközpontja klubjában tartott koncert után a SPIONS fellépésre kapott felkérést a pécsi egyetem diákjaitól. A koncert megszervezésében nem tudtam részt venni, mert Szolnokon kellett lennem, ahol egy bárgyú gyerekdarab díszleteinek megtervezését osztották rám, és a rendező ragaszkodott állandó jelenlétemhez. A frontember vállalta, hogy tudatja technikai igényeinket a koncert pécsi szervezőivel. A színházból két napra kiszabadulva a fellépés előtti este értesültem, hogy semmit sem tett az ügyben, nem lépett kapcsolatba a szervezőkkel. Sok általam összehozott előadással a hátam mögött

A SPIONS az MTA Tömegkommunikációs Kutatóközpont klubjában, 1978. március 8. Anton Ello, © Fotó: Vető János, Zátanyi / Artpool Gyűjtemény

tudtam, hogy még a leggondosabban szervezés sem garantálja, hogy a megbeszélteket a befogadó intézmények illetékesei végrehajtják, s ha nem történt egyeztetés, biztos a katasztrófa. Alaposan összevesszünk a frontemberrel. Közöltem vele, hogy kiszállok a projektből, mert ilyen amatőr hozzáállás, ostoba felelőtlenség mellett elkerülhetetlen a bukás. Így a zenekar másnap délelőtt nem az én kocsimmal, hanem vonaton utazott Pécsre.

Akár mennyire is jogosnak éreztem a felháborodásomat, megalapozottnak a szakításról szóló döntésemet, a SPIONS számomra mindennél fontosabb volt. Büszkeségemet félretéve az előadás napján, dél körül a zenekar után indultam, arra gondolva, hogy esetleg segíteni tudok a technikai feltételek megteremtésében. Pécsre érve félelmeim beigazolódtak. A szervezők nem gondoskodtak erősítésről, a zenekarral együtt bénán ültek a félhomályos auditóriumban. A főszervezővel konzultálva sikerült megoldást találnunk, és röviddel a koncert kezdete előtt megérkeztek az egyik helyi zenekartól kölcsönkért erősítők és mikrofonok.

Az elektromos konnektorok az auditórium katedrása mögött nyíló folyosón voltak. A két egyforma konnektor közül az egyik felett a „380 volt”, a másik felett a „220 volt” felirat állt a falon. A sunyin mosolygó technikai segéderőssel megbeszéltem, hogy az erősítőkhöz vezető hosszabbítót a „220 volt” feliratú konnektorba fogják bedugni.

A meghirdetett kezdés előtt negyedórával megtelt az auditórium a rendkívüli eseményre, életük első punkkoncertjére várakozó diákokkal. Pontosan este 7-kor a SPIONS felment a kated-

7 Beke László: *A magyar videóművészet történetének vázlata*. In: *Videó-alfa*, Budapest, Műszaki Közművelődési Kiadó, 1987

8 SZNOB Internacional 82.02.8. (ARTPOOL gyűjtemény)

rára, a gitárosok elfoglalták pozícióikat, a frontember pedig elhelyezkedett a katedra mögötti falon kialakított, kémiai kísérletek bemutatására szolgáló kirakat előtt. Az volt az elképzelése, hogy az első számot az üvegketrecbe ugorva, a lehúzott ablak mögött fogja énekelni. Intésére a technikai segédek⁹ diadalmasan mosolyogva bedugták az erősítőkhöz vezető hosszabbítót a „380 Volt”-feliratú konnektorba és bekapcsolták a berendezéseket. A dobozokból füst szállt fel, ropogás hallatszott, majd teljes csend lett. Az erősítők kiégtek.

A helyzetet érzékelve a frontember dührohamot kapott. Teljes erővel lerántotta a demonstrációs fülke ablakát, az üveg darabokra tört. Ezzel az el sem kezdődött koncert, a történelem első punkkoncertje Pécsen befejeződött.

A közönség azt hitte, hogy csak valamiféle bevezető akciót láttak. A diákok a helyükön maradván várták a folytatást. A zenekar leült a nézőtér első sorába. Vető János lefénnyképezte őket. Lassan beszélgetés alakult ki a frontember és a félénken kérdező közönség között. Anton Ello ismertette velük a kialakult helyzetet, majd beszélt a punkról, annak előzményeiről és fontosságáról az aktuális világhelyzet kontextusában. Aztán a közönség lassan elszivárgott, mi pedig nyomott hangulatban, egymáshoz nem szólva megvacsoráztunk a vasútállomás éttermében, majd elindultunk Budapestre.

A Pécsről kivezető, erdős dombok között kanyargó út néptelen volt, csak ritkán jött szembe egy-egy kocsi. Némán autóztunk a sötét, holdtalan éjszakában. Hirtelen egy jókora bagoly csapódott kitárt szárnyakkal a szélvédőnek, megrepszte az üveget. Nem sokkal később velünk szembe haladó, hosszú hajú, meztelen nő tűnt fel a reflektorok fényében az országúton. Lelassítottam az autót. A távolról fiatalnak tűnő nő egyre öregedett, ahogy közeledtünk egymáshoz. Amikor nagy ívben kikerültem, már vén, ráncos bőrű, megereszkedett testű boszorkánnyá változott.¹⁰ A visszapillantó

9 A „technikai segédek” kinézetéből, stílusából ítélve számomra nyilvánvalónak tűnt, hogy a titkosrendőrség emberei voltak, azzal a feladattal megbízva, hogy szabotálják a koncertet. Erre utalt az is, hogy az egyetem alkalmazásában álló „főnökük” igen nagy tisztelettel beszélt velük, magázta őket, ami nem volt jellemző a korabeli főnök-beosztott viszonyra.

10 1978 augusztusában, néhány hónappal Párizsba költözésünk után, a frontember Belleville kerületében lévő lakásának lépcsőházában megismétlődött a jelenet. Ott a lépcső alja felől közeledett felénk az egyre öregedő, hosszú hajú, meztelen nő, s mellettünk elhaladva változott vén boszorkánnyá. Sok évvel később, a Karib-tengeri Grenada szigetország Carriacou nevű szigetén, egy éjszakai, magányos tengerparti séta során találkoztam ugyanezzel a kísértettel. Akkor a tengerből lépkedett ki, folyamatosan öregedve. Helyi barátaimnak elmeséltem a látomást. Ők azt mondták, hogy a Mommie Kanaima nevű démonnal, a spanyol konkvizistádorok által máglyán elégetett *karib (kalinago)* indián varázslónő (*Pe-i-woman*) szellemével találkoztam, akiről tudvalévő, hogy balsorsot hoz az utazókra. Kutatásaim során megismerkedtem a carib indiánok sámánjai által gyakorolt *Kanaima* rituáléval, amelynek célja a megátkozott személy megölése volt. Az átok beteljesedése után a sámán gyakran elfogyasztotta az eltemetett holttest *mobu*-ját, nektárját.

tükörben láttam, hogy visszafordulás nélkül, egyenletes léptekkel haladva tűnt el a mögöttünk a sötétben. Budapestre érve egyenként hazaszállítottam utasaimat. Már hajnalodott, amikor megálltam a Tobacco Roadon, az utoljára hazavitt frontember bérháza előtt. A kocsiból kiszállva észrevettük, hogy a szemközti, renoválás alatt álló ház állványzatán, a második emelet magasságában akasztott ember lóg. Ezek az ómenek nem tűntek túlságosan biztatóknak a SPIONS történetének folytatását illetően.

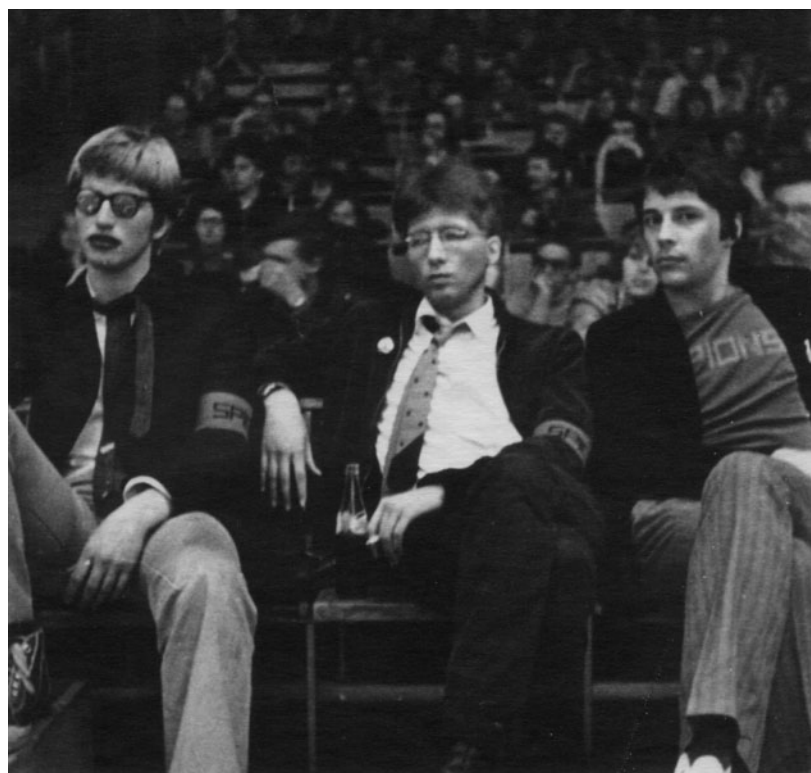
“WHEN *SPIONS* LEFT THE COUNTRY OF THEIR GENETIC ASSIGNMENT IN 1978, THEY LEFT ALL THEIR ILLUSIONS BEHIND. THEY DID NOT GO TO IMMIGRATE BUT TO CONQUER. ARRIVING TO THE TOTAL CZECHO-SLOVAKIA OF THE OCCIDENT, THEY TURNED THEIR TRENCHCOATS INTO SOVIET UNIFORM AND PERFORMED AS A COMMUNIST PROPAGANDA MACHINE SEEKING FINANCIAL SUPPORT FROM THE KGB NOW. THE FRONTMAN CHANGED HIS NAME TO ‘SERGUEI PRAVDA’ AND SET OUT TO PROMOTE THE VALUES OF RUSSIAN WAY OF LIFE TO THE ABENDLAND OF DEMOCRACIES.”¹¹

Forrás: *THE NUTSHELL: SPIONS Art – SPIONS Propaganda*, 2011

A pécsi katasztrófa után tovább folytatódtak a hatósági zaklatások a SPIONS tagjai ellen. Pierre Violence (a.k.a. Péter Ogi – Hegedűs Péter) egyik későbbi nyilatkozatából¹² megtudtam, hogy őt be is idézték a Belügyminisztériumba, ahol megfenyegették. Sem a frontembert, sem engem nem idéztek be, de a ránk állított ügynökök erősödő agresszivitása nyilvánvalóvá tette számunkra, hogy ideje elhagynunk az országot, amelyben egyébként sem láttunk kibon-

11 „Amikor a SPIONS 1978-ban elhagyta a számukra genetikailag kijelölt országot, valamennyi illúziójukat maguk mögött hagyták. Nem emigrációba, hanem hódítani indultak. A Nyugat Totális Csehszlovákiájába érkezve ballonkabátjaikat szovjet egyenruhákra cserélték, és a KGB-től pénzügyi támogatást kérve kommunista propaganda gépezetként kezdtek működni. A frontember, nevét ‘Szergej Pravda’-ra változtatva elkezdte az orosz életstílus értékeit hirdetni a demokráciák alkonyországainak.” (*A DIÓHÉJ: SPIONS Art – SPIONS Propaganda*, 2011 – részlet, NL nyersfordítása. Teljes szöveg: <http://spions.webs.com>)

12 <http://www.artpool.hu/muzik/melyspio.html>

A SPIONS a meghiúsult koncert után, a pécsi egyetem auditoriumában. Pierre Violence, Anton Ello és Zátonyi „Nyuszi” Tibor. © Fotó: Vető János, Zátonyi / Artpool Gyűjtemény

1978. május 2. – A SPIONS elhagyja Magyarországot
© Fotó: Zátanyi Tibor, Zátanyi / Artpool Gyűjtemény

takozási lehetőséget a SPIONS számára. Rekordidő – egy hét alatt¹³ – megkaptuk útleveleinket, de feleségem, Orsós Györgyi és a frontember felesége, Eörsi Katalin útlevelét a szokásos indoklással – „Kiutazása közérdeket sért” – visszautasították. Visszatartásukkal nyilván bennünket akartak később zsarolni, rávenni arra, hogy nyugatra érve ne okozunk kellemetlenségeket a diktatúrának.

¹³ Az útlevélekérelmek elbírálása minimum 30 napig tartott abban az időben.

A SPIONS 1978. május 2-án elhagyta Magyarországot. A frontember előbb Kelet-Berlinbe repült, ahol édesanyjával egy Herbert von Karajan vezényelte Wagner koncertet tekintett meg, mielőtt átment a város nyugati oldalára. Én rozoga Zsigulimmal vágtam útnak. Münchenben találkoztunk, onnan együtt utaztunk tovább Párizsba. Pierre Violence később jött utánunk. Zátanyi „Nyuszi” Tibort az utolsó pillanatban elvitték katonának, így ő Magyarországon maradt. Párizsba érve a frontember Serguei Pravdára váltotta kódnevét. A rock szellemiségét követve nem vesztesékként, szánandó menekültekként akartuk újra kezdeni az életünket, folytatni munkánkat a szabad világban, hanem egy legyőzhetetlen birodalmat képviselve, győztesekként. A SPIONS frontembere KGB kém-kommandó vezetőjeként mutatkozott be a francia médiában. Közölte, hogy az orosz titkosszolgálat azért küldött bennünket külföldre, hogy megrontsuk a nyugati ifjúságot. Közlése komoly médiaérdeklődést váltott ki, amely a zeneipar figyelmét is ránk, a Szovjet Blokk első punkzenekarára irányította. Néhány hónappal később, a SPIONS első lemezének¹⁴ felvételei előtt, hosszas előkészületek, bonyolult elterelő hadműveletek után Pierre Violence szólógitáros/zeneszerző kivált az együttesből. Utolsó akciójaként, a lemezkiadó irodájában jókora botrányt kavarva meg akarta akadályozni, hogy kompozíciói megjelenjenek a lemezen, de „csak” annyit ért el, hogy a további kalamajkákat kerülni igyekvő kiadó nem promotálta, terjesztette megfelelően a terméket. A SPIONS francia, majd kanadai, angol és amerikai művészekkel kollaborálva folytatta a mindmáig tartó munkát. De ez már egy másik, az előzőeknél jóval bonyolultabb, eseménydúsabb, dimenziókban gazdagabb történet.¹⁵

¹⁴ SPIONS: *Russian Way Of Life/Total Czecho-Slovakia* (Single, Barclay, Paris, 1979)
¹⁵ <http://spions.webs.com>

1978. május 2. – A SPIONS elhagyja Magyarországot
© Fotó: Zátanyi Tibor, Zátanyi / Artpool Gyűjtemény

